

İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ

SosyoCom

AYLIK ETKİNLİK VE HABER BÜLTENİ

TEMMUZ 2025 | SAYI 55

İçindekiler

Tekno-Gündem

- 4 Yapay Zeka Çağında İnsanlık: Teknolojik Mucize mi, Dijital Tutsaklık mı?
- 5 Y Kuşağı Ebeveynleri İçin Yeni Bir Destek Mekanizması: Google'dan Yapay Zekâ Temelli Dijital Yardım

Ekonomik-Gündem

- 6 ABD'nin Yeni Gümrük Tarifeleri Etkili Mi?

Kültür Sanat ve Edebiyat

- 7 Duyguların Kültürel Politikası
- 8 Türk Sinemasında Sosyo-Ekolojik Dönüşüm Çağrısı
- 9 Yitik Umutlar (Öğrenci Şiiri)

Sosyocom Raf

- 10 Bir Film: Tabula Rasa'dan Bella Baxter'a: Yorgos Lanthimos'un Zavallılar (Poor Things) Filminde Deneyimle İnşa Edilen Özne.
- 11 Bir Kitap:Çıplak Hayatın Siyaseti: Giorgio Agamben'in Homo Sacer Kitabına Dair Bir İnceleme
- 12 Bir Dizi: The Man in the High Castle
- 13 **Ayın İncelemesi:İntermezzo**
- 14 **Akademik Playlist**

Eğitim-Araştırma

- 15 Yeni İklim Kanunu Karşısında Köylünün Gelecek Kaygısı
- 16 Sosyoloji Bölümü'nden İlk Uluslararası Kongre

İçindekiler

Girişimcilik ve İnovasyon

- 17 Girişimciliğin Yeni Ruhü: Kazançtan Fazlası, Gezegen ve Gelecek İçin

Siyasi – Gündem

- 18 Ortadoğuda İran-İsrail Savaşı ve Türkiye'nin Tutumu

Sağlık – Psikoloji

- 19 2025 Yangınlarının Psikolojik Yansımaları: Gençlik, Mekânsal Yas ve Solastalji
- 20 Sınıf, Kültür ve Damgalamanın Kesişiminde Ruh Sağlığı

Sosyal – Gündem

- 21 Kalkınma İçin Vaatler, Gerçekler ve Güç Dengeleri: Sevilla Konferansı Üzerine
- 22 Sosyoloji Kulübü

Sosyalleşme Zamanı

- 23 Sosyalleşme Zamanı
- 24 İstanbul'da Ağustos
- 25 İGÜ-Öğrenci
- 26 İGÜ-Mezun
- 27 Çift Anadal
- 28 İGÜ-Öğrenci
- 29 Yerel Lezzetler

Akademik Yaşama Dair

- 30 Yayınlarımız
- 31 Akademik Kadro Atamaları / Akademik İdari Atamalar / Akademik Kadro Ayrılmaları
- 32 İGÜ İş Bulma Platformu

Künye

- 33 Künye

Yapay Zekâ Çağında İnsanlık: Teknolojik Mucize mi, Dijital Tutsaklık mı?

*Dr. Öğr. Üyesi Özlem Derin SAĞLAM
Sosyoloji Bölümü*

Yapay zekâ (YZ) teknolojilerindeki hızlı gelişmeler, günümüzde bilim kurgu senaryolarını gerçekliğe dönüştürmüş durumda. Özellikle mobil teknolojilerle entegre edilen YZ, artık cebimizde taşıdığımız küçük bir evren gibi. Cep telefonlarımız yalnızca iletişim değil, aynı zamanda kişisel asistan, doktor, fotoğrafçı ve hatta psikolog işlevi görüyor. Bu entegrasyon sayesinde uzay ve havacılık gibi alanlarda da devrimsel ilerlemeler kaydedildi. Örneğin NASA, Mars görevlerinde yapay zekâyı rota planlaması ve veri analizi için kullanırken, SpaceX gibi özel şirketler YZ destekli otomatik iniş sistemleriyle uzay yolculuklarını daha güvenli hale getiriyor.

Ancak her parlak teknolojinin arkasında bir gölge de vardır. Sanal gerçeklik dünyasında insanlar artık fiziksel gerçeklikten uzaklaşıyor. Birçok genç, günün büyük bir kısmını VR gözlükleriyle geçiriyor. Sosyal medya avaturları, gerçek ilişkilerin yerini alıyor. Bu dijital bağımlılık, yalnızca dikkat dağınıklığı ve sosyal izolasyona neden olmakla kalmıyor, aynı zamanda ciddi enerji tüketimine de yol açıyor. OpenAI CEO'su Sam Altman'ın yakın zamanda yaptığı "Yapay zekâyı çöplüğe dönüştürme riskiyle karşı karşıyayız" uyarısı, işte tam da bu noktada önem kazanıyor. Altman'a göre her yere entegre edilen, sürekli cevap veren ama bilinçsizce kullanılan yapay zekâ sistemleri, gerçek bilgiyle bilgi kirliliğini birbirine karıştırıyor. Öyle ki artık gençler ne yiyeceklerine, ne yiyeceklerine, hangi diziyi izleyeceklerine bile YZ'ye sormadan karar veremiyor.

Bu durum, dijital dünyanın içinde doğan bir neslin "dijital anneye" bağımlı yaşaması gibi. Annesiz adım atmayan bir çocuk gibi, birçok genç de ChatGPT veya benzeri asistanlara danışmadan yaşamın küçük kararlarını bile veremiyor. Bu, bireysel düşünme kapasitesinin yerini dijital kopyala-yapıştır mantığının almasına neden oluyor. Elbette yapay zekânın sunduğu olanaklar yadsınamaz: Hastalıkları teşhis ediyor, uçakları otonom uçuruyor, bilgiye saniyeler içinde ulaştırıyor. Ancak bu teknolojileri "rehber" olarak görmek yerine "lider" gibi algılamak, insanın kendi iç sesini kaybetmesine yol açabilir.

Günümüz insanı, teknolojinin sunduğu aynaya bakarken, kendi yansımasının silikleştiğini fark etmeli. Aksi halde hepimiz, dijital evrende yapay zekâyı bağımlı birer hayalete dönüşebiliriz.

Y Kuşağı Ebeveynleri İçin Yeni Bir Destek Mekanizması: Google'dan Yapay Zekâ Temelli Dijital Yardım

Arş. Gör. Melih YILDIZ
İşletme Bölümü

Teknolojinin yalnızca bireysel değil, aynı zamanda toplumsal yaşam biçimlerini de dönüştürdüğü günümüzde, Google Kanada'nın Cossette iş birliğiyle yürüttüğü yeni kampanya, dijital araçların aile yaşamındaki rolüne dair sosyolojik bir tartışma alanı açıyor. Kampanya, özellikle Y kuşağının ebeveynlik deneyimlerine odaklanarak, teknolojinin bu kuşağın gündelik yaşam pratiklerine nasıl entegre olduğunu ortaya koyuyor.

1.500'den fazla Kanadalı ebeveynin katıldığı araştırma, bireylerin yalnızca bilgiye erişmek değil; aynı zamanda zihinsel yüklerini hafifletecek, kişiselleştirilmiş ve güvenilir çözümler aradığını gösteriyor. Bu bulgu, çağdaş toplumlarda bireyin sürekli karar alma baskısı altında yaşadığını ve bilişsel yükün, teknolojik destek olmadan yönetilmesinin giderek zorlaştığını ortaya koyuyor.

Google'ın yapay zekâ modeli Gemini'nin üç temel kullanım alanına odaklanan kampanyası, modern ebeveynliğin sadece fiziksel değil, bilişsel emeği de kapsadığını görünür kılıyor:

- **Akıllı Yemek Planlama Araçları:** Yemek hazırlığı, sadece beslenmeye dair bir ihtiyaç değil; aynı zamanda aile içi emek bölüşümünün, zaman yönetiminin ve ekonomik kaynakların yönetiminin de bir parçası. Gemini, alışveriş listelerini otomatikleştirerek ve bütçe dostu tarifler sunarak bu süreci kolaylaştırıyor. Böylece dijital teknoloji, gündelik yaşamın rutinlerini daha "akışkan" hâle getirerek zaman üzerinde yeniden bir egemenlik kurma aracı haline geliyor.
- **Aile Odaklı Seyahat Planlaması:** Modern ebeveynlik, çocukların fiziksel ihtiyaçları kadar duygusal ve deneyimsel ihtiyaçlarını da kapsıyor. Gemini, aile bireylerinin yaşına ve ilgi alanlarına göre öneriler sunarak bu deneyimsel planlamayı dijitalleştiriyor. Burada teknoloji, ebeveynlerin kültürel sermayesini genişleten bir "danışman aktör" işlevi görüyor.
- **Teknik Rehberlik Desteği:** Modern nesnelerin kullanım kılavuzları, zamanın ve bilişsel enerjinin önemli bir kısmını tüketen pratikler haline geldi. Gemini, bu süreçleri sadeleştirerek, teknik bilgiye erişimi demokratikleştiriyor. Bu durum, teknoloji ile gündelik yaşam arasında yeni bir okuryazarlık biçiminin geliştiğini gösteriyor: Dijital arayüzler aracılığıyla anlam üretme ve yön bulma becerisi.

Google bu kampanyasında, teknolojiyi yalnızca bir araç değil; aynı zamanda duygusal, bilişsel ve kültürel bir destek sistemi olarak konumlandırıyor. Böylece yapay zekâ, neoliberal bireyliğin yüklerini taşıyabilmek için geliştirilen bir "yardımcı akıl" olarak devreye giriyor. Kampanya, Y kuşağının ebeveynlik biçimlerinde, teknoloji ile gündelik hayat arasında kurulan yeni simbiyotik ilişkinin izlerini taşıyor.

Haberin Kaynağı:

<https://www.pazarlamasyon.com/google-dan-y-kusagi-ebeveynlerine-yapay-zek-destekli-cozum>

ABD'NİN YENİ GÜMRÜK TARİFELERİ ETKİLİ Mİ?

Arş.Gör. Ahmet Can ŞENLİK
Havacılık Yönetimi (İngilizce)

ABD'nin son gümrük tarifesi politikası, ticaret engellerinin ekonomik ve stratejik hedeflere ulaşmadaki etkinliğine dair yoğun tartışmalara yol açtı. 2025 yılından bu yana, ABD'nin Çin menşeli ürünlere uyguladığı tarifeler %145'e kadar yükselirken, Çin de buna %125'e varan misillemelerle karşılık verdi. Bu gerilim, piyasalarda ani dalgalanmalara yol açarak agresif ticaret politikalarının sarsıcı etkilerini ortaya koydu.

Siyasi söylemlere karşın, tarifelerin ABD'nin dış ticaret açığını azaltma konusunda büyük ölçüde başarısız olduğu görülüyor. Yapılan araştırmalar, yüksek tarifelerin gelişmekte olan ülkelerde genellikle daha büyük dış açıklarla ilişkili olduğunu, gelişmiş ekonomilerde ise (ABD dahil) net bir etki yaratmadığını gösteriyor. Bunun başlıca nedeni, tarifelerin yerel para biriminin değer kazanmasına yol açmasıdır. Bu durum, ihracatı daha pahalı hale getirerek ithalatın azalmasından beklenen faydayı büyük ölçüde etkisizleştirir. 2025'te ithalat keskin şekilde düşmüş olsa da, tedarik zinciri aksaklıkları ve enflasyonist baskılar ekonomik istikrarı zedelemiştir.

ABD üretimini yeniden canlandırma vaatleri de beklentileri karşılamamıştır. ABD Merkez Bankası verilerine göre, tarifeler net üretim istihdamında %1,4'lük bir düşüşe yol açmıştır. Koruma altındaki sektörlerde sınırlı istihdam artışı görülse de, yükselen üretim maliyetleri ve dış misillemeler bu kazanımları gölgede bırakmıştır. Ayrıca, modern üretim süreçlerinin küresel tedarik zincirlerine olan bağımlılığı göz önüne alındığında, tarifeler çoğunlukla yerli üretim üzerinde örtük bir vergi işlevi görmekte ve maliyetleri daha da artırmaktadır.

Tüketiciler ise bu politikaların mali yükünü doğrudan hissetmiştir. Yale Bütçe Laboratuvarı'na göre, 2025 yılında uygulanan tarifeler, hane başına ortalama 3.800 dolarlık ek yıllık maliyet yaratmıştır. Bu durum, özellikle düşük gelirli aileleri orantısız biçimde etkilemiştir. Giyim ve ayakkabı gibi temel ürünlerdeki fiyat artışları özellikle dikkat çekicidir.

Uluslararası misillemeler ise bu olumsuz tabloyu daha da ağırlaştırmıştır. ABD ihracatı, özellikle tarım sektöründe ciddi zarar görmüş; buna bağlı olarak küresel ekonomik büyüme de yavaşlamıştır. Dünya Bankası, 2025 yılı küresel büyüme tahminini %2,3'e düşürerek, bu revizyonun temel nedenlerinden birinin ticaret gerilimleri olduğunu belirtmiştir.

Sonuç olarak, ABD'nin son dönemde uyguladığı tarifeler ciddi ekonomik maliyetler yaratmış; ancak dış ticaret açığını azaltmak ya da üretim istihdamını artırmak gibi temel hedeflere ulaşamamıştır. Mevcut veriler, Amerika'nın uzun vadeli rekabet gücünü artırmak için kapsamlı ticaret kısıtlamalarından ziyade; inovasyon, altyapı ve insan sermayesine yapılacak stratejik yatırımların çok daha etkili olacağını göstermektedir.

DUYGULARIN KÜLTÜREL POLİTİKASI

Arş. Gör. Meryem SARIKÖSE
Sosyoloji Bölümü

Kültür
Sanat
Edebiyat

Duygular uzun süre bireyin iç dünyasına ait, evrensel ve değişmez deneyimler olarak kabul edildi. Oysa özellikle son otuz yılda kültürel çalışmalar, feminist teori ve eleştirel sosyoloji, duyguların yalnızca psikolojik değil, aynı zamanda kültürel olarak inşa edilmiş ve politik olarak düzenlenmiş yapılar olduğunu göstermeye başladı. “Ne zaman, nerede, neyi, nasıl hissedeceğimiz” yalnızca içsel bir tercih değil, sosyal normlar, toplumsal cinsiyet rolleri, sınıfsal konumlar ve ideolojik çerçeveler tarafından biçimlendirilen bir politik gündemin parçasıdır.

Sara Ahmed, *The Cultural Politics of Emotion* adlı eserinde duyguları “bedenler arasında dolaşan ve belirli toplumsal ilişkileri kuran yönlendirici güçler” olarak tanımlar (Ahmed, 2004, s. 4). Örneğin bir kadın “öfkelenildiğinde” bu öfke genellikle rasyonel değil “histerik” olarak etiketlenir. Aynı tepki bir erkek tarafından verildiğinde ise “haklı çıkış” ya da “liderlik vasfı” olarak yorumlanabilir. Duyguların ifadesi, kişinin kimliğine göre farklı değerlendirilir. Bu bağlamda duygular, toplumsal iktidar ilişkilerinin yeniden üretildiği birer ideolojik aygıt gibi işler.

Benzer biçimde ulusal yaslar ya da kolektif sevinçler de yalnızca “hissedilen” değil, belirli amaçlarla yönlendirilen duygu rejimleridir. Örneğin medya aracılığıyla yaratılan korku atmosferleri ya da millî duyguların belli dönemlerde yükseltilmesi, bireyleri duygusal olarak mobilize etmenin bir yoludur. Ahmed’in ifadesiyle “duygular nesnelere yapışır” ve bizler bu yapışkan ilişkiler aracılığıyla yönlendiriliriz (Ahmed, 2004, s. 11). Bu da duyguların yalnızca içsel değil, toplumsal olarak “üretilen” şeyler olduğunu gösterir.

Neoliberal kültürde pozitif olmak, şükretmek ve “iyi hissetmek” bireyin sorumluluğu hâline getirilmiştir. Lauren Berlant bu duygusal baskıyı “acı verici iyimserlik” (*cruel optimism*) olarak adlandırır. Ona göre bireyler aslında kendilerine zarar veren ideallere duygusal olarak bağlanmaya teşvik edilir (Berlant, 2011, s. 1–2). Öfke, kırgınlık ve yas gibi duygular ise görmezden gelinir, bastırılır ve çoğu zaman patolojikleştirilir.

Sonuç olarak duygular sadece bireysel deneyimler değil, aynı zamanda kültürel olarak çerçevelenmiş, politik olarak yönlendirilmiş ve toplumsal olarak denetlenen yapılardır. Hissetmek bir eylem değil, bir aidiyet biçimidir. Ve bu aidiyetin kuralları, toplumun görünmeyen ama etkili haritasında çoktan yazılmıştır.

Kaynakça

Ahmed, S. (2004). *The Cultural Politics of Emotion*. Edinburgh University Press.
Berlant, L. (2011). *Cruel Optimism*. Duke University Press.

Türk Sinemasında Sosyo-Ekolojik Dönüşüm Çağrısı

Dr. Öğr. Üyesi Diler Ezgi TARHAN
Sosyoloji Bölümü

Çağımızın en büyük varoluşsal sorunlarından biri hâline gelen iklim krizi karşısında, ekolojik adalet talebi yalnızca bir çevre meselesi değil, aynı zamanda etik, politik ve sosyo-ekonomik bir mücadele alanı olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda, küresel ölçekte olduğu gibi Türkiye’de de kamu politikaları, sürdürülebilir kalkınma projeleri aracılığıyla iklim krizine yönelik çözüm önerileri geliştirmeye çalışmakta; bu süreç ise büyük ölçüde toplumsal bilinç ve kamuoyu desteğiyle şekillenmektedir.

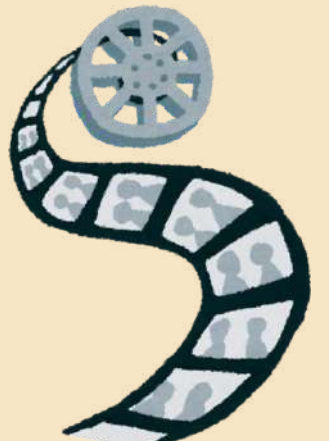
Ekolojik sorunların yalnızca bilimsel ya da teknik düzeyde ele alınması yetersiz kalmakta; bu sorunların etik, estetik ve politik boyutlarıyla birlikte değerlendirilmesi gerekliliği her geçen gün daha da görünür hâle gelmektedir. Bu noktada, söz konusu çok katmanlı gerçekliklerin temsil edilebileceği en etkili mecralardan biri olarak sinemanın rolü belirginleşmektedir. Duygusal etkileşim yaratma gücü ve geniş kitlelere erişme kapasitesiyle sinema, hem farkındalık oluşturma hem de toplumsal tahayyülü dönüştürme açısından önemli bir araçtır.

Nitekim küresel ölçekte sinema tarihinde öne çıkan “risk toplumu” (Ulrich Beck), “Gaia hipotezi” (Bruno Latour) ve “Chthulucene” yaklaşımı (Donna Haraway) gibi kavram ve yaklaşımlar ışığında sinema temsillerinde sosyal adalet ve çevresel adalet bakımından önemli dönüşümler yaşanmış; çevresel yıkım, doğanın tahribatı, iklim krizi, su kıtlığı tehdidi, felaket estetiği, ekolojik adaletsizlik vb. konularda filmler ve belgeseller çekilmeye başlanmıştır.

Türkiye özelinde bakıldığında, 1960’lardan itibaren Türk sinemasında toplumsal gerçekçiliğin baskın geldiği ve sosyal içerikli filmlerin bilhassa işçi filmleri aracılığıyla yoksulluk, göç, çarpık kentleşme, işsizlik, sınıfsal eşitsizlik ve emek mücadelesi vb. toplumsal sorunlara eğildiğini görüyoruz. 1990’ların sonlarından itibaren ise çevresel krizlere dair farkındalığın artmasına paralel olarak, çevre temalı anlatıların da Türk sinemasında kendine yer bulmaya başladığını; insan-doğa ilişkisini ele alan, kırsal yaşamı ve çevresel adaletsizliği sorgulayan filmlerin de üretilmeye başladığını görüyoruz. Fakat ekolojik farkındalığa yönelik yerel direnişleri, kamusal belleği ve politik mücadeleleri temsil eden filmler, ne yazık ki Türk sinemasında bir elin parmaklarını geçmemektedir. Yeşilçam’da (1950-1980) ekoloji konusunun sınırlı ve dolaylı biçimde işlendiği tek bir filme rastlanmaktadır: “Susuz Yaz” (1963). Bu film, ekolojik kriz temasını işlemiş olsa da filmin genel izleği ve diğer tematik vurguları göz önünde bulundurulduğunda, su mülkiyeti vb. çevresel sorunları ekolojik bir bakışla değil de toplumsal bir drama olarak işlediği görülmekte; bu nedenle de tam olarak bir çevresel adalet filmi olarak nitelendirilememektedir.

İklim ve doğa temalı filmlerin Türk sinemacılığında yer edinmeye başlaması 2000’leri bulmuş; özellikle belgesel sinemacılıkta ekolojik sorunlar daha fazla temsiliyet şansı bulmuştur. “Ekümenopolis” (2011), İstanbul’daki plansız kentleşmenin ekolojik etkilerini ele almakta; “Yeryüzü Aşkın Yüzü Oluncaya Dek” (2014), Cerattepe direnişi ve çevre aktivizmini işlemekte; Emin Alper’in “Kurak Günler” (2022) filmi, su krizi ile yerel siyasete değinmekte; son olarak “Bağlılık Hasan” (2021) ise tarım, toprak, bağ – bahçe ve doğa karşısında bireyin durumunu ve bu ilişkiselliği ele almaktadır. Keza “Mavi Dalga” (2013) filminde şehirleşmeye bağlı olarak su kaynaklarının yok olması sorununa dikkat çekilmiş; “Bir Zamanlar Anadolu” (2011) filminde ise bozkır, susuzluk ve çevre sorunları üzerinden toplumsal yapı analizi yapılmıştır. Dolayısıyla ağırlıklı olarak aşk, dram, komedi ve sınıfsal çatışmalar üzerine çekilen Türk filmleri ve belgeselleri için ekolojik adalet, tercih edilmeyen konulardan biridir. Dileriz çağımızın en temel küresel sorunu olarak çevre krizi ve ekolojik adaletsizlik konusuna duyarlı yönetmenler ülkemizde de artar ve önümüzdeki yıllarda kuraklık, su hakkı, kentleşme, tarımın yok oluşu gibi konular da ele alınmaya değer temalar olarak sinema sektöründe korkusuzca temsil edilir

Türk sinemasının önümüzdeki yıllarda yalnızca sanatsal bir üretimle yetinmeyip, aynı zamanda sosyo-ekolojik dönüşümün kültürel bir yansıması olarak doğanın temsiliyetine, aynı zamanda doğayla birlikte şekillenen toplumsal eşitsizliklerin görünür kılınmasına ve ekolojik adalet talebinin korkusuzca dillendirildiği nice sosyolojik sorunlara duyarlı filmler ürettiğine ve çevresel krizin yoksullukla, yerli halkların hak mücadeleleriyle, kadınların eşitlik talebiyle ve gelecek kuşakları da kapsayan çevresel bir adalet anlayışıyla dirsek temasında işlendiği sosyo-ekolojik bir dönüşüm yaşadığına şahit olmak temennisiyle...

Yitik Umutlar

Ayşe Nehir FIRAT
Sosyoloji Bölümü 3. Sınıf Öğrencisi

Gözlerimde buğulanır şafağın demi,
Bağrımda yankılanır isminin nağmesi.
Seher yeli fısıldar sevdamin türküsü,
Sensiz çöle döndü gönlümün bahçesi

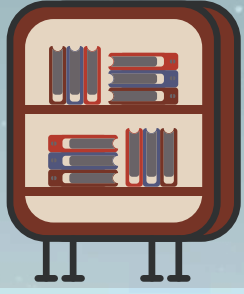
Adımlarım, puslu sokakta bir seda;
Vakitler aşındırmış taş duvarları.
Kelâmlar sessiz, öksüz iken dilde,
Rüzgârın soluğu tutar yakaları.

Bir varmış bir yokmuş dediler sevdaya.
Ben inandım, sen kandırdın, düştük bir yola.
Şimdi ne bir selam var, ne bir elveda;
Yalnızca sessizlik var, çöker akşamlara.

Rüzgâr esse de artık ısıtmıyor tenimi,
Ay doğsa da artık aydınlatmıyor gecemi.
Yıldızlar yitiyor birer birer gökyüzünden,
Ve kaybediyorum ben, usul usul kendimi.

Karanlık sokaklarda arıyorum izini,
Duvarlar fısıldıyor hâlâ ismini.
Her köşe başında umutla bekliyorum:
Belki döner diye, son bir kez... sevdiğim.

Tabula Rasa'dan Bella Baxter'a: Yorgos Lanthimos'un Zavallılar (Poor Things) Filminde Deneyimle İnşa Edilen Özne

Dr. Öğr. Üyesi Fikriye Gözde MOCAN
Sosyoloji Bölümü

Yorgos Lanthimos'un Zavallılar (Poor Things) adlı filmi, Alasdair Gray'in aynı adlı romanından uyarlanmıştır ve 2023 yılında gösterime girmiştir. Film, hem kara mizah hem de bilim kurgu öğeleri taşımaktadır. Ayrıca film insan doğasına, toplumsal normlara ve kadın bedenine dair sert ama yaratıcı bir perspektif sunmaktadır. Filmin başrollerinde Emma Stone, Willem Dafoe, Mark Ruffalo ve Ramy Youssef gibi önemli oyuncular yer almaktadır.

Film, 19. yüzyılda geçmekte ve genç bir kadın olan Bella Baxter'ın sıra dışı bir şekilde yeniden hayata döndürülmesini konu almaktadır. Filmi detaylandırmadan önce Bella'ya yeniden doğma olanağı veren Dr. Godwin Baxter karakterinden kısaca bahsetmekte fayda var. Dr. Baxter sıra dışı ve dâhi bir bilim insanıdır. Yüzü çocukken geçirdiği bir ameliyat nedeniyle deforme olmuştur. Bu fiziksel farklılık, onun hem bilimle olan saplantılı ilişkisini hem de toplumdan kısmen izole yaşamasını yansıtmaktadır. Filmde Dr. Baxter, Bella Baxter adını verdiği genç bir kadını, intihar ettikten sonra deneysel bir yöntemle yeniden hayata döndürür. Bu işlem, klasik anlamda bir "diriltme" değil; aynı zamanda son derece çarpıcı ve tartışmalı bir bilimsel deneydir: Bella'nın ölmüş bedenine, yeni doğmuş bir bebeğin beyni yerleştirilir. Böylece Bella'nın bedeni yetişkin bir kadın gibi olsa da, zihinsel ve duygusal gelişimi bir çocuk seviyesindedir. Dolayısıyla Bella; hayatı, dili, toplumu, duyguları ve kendi bedenini sıfırdan öğrenmeye başlar.

Bella'nın "yeniden-doğması" Dr. Baxter için sadece bilimsel bir ilerleme değil aynı zamanda ahlaki sınırların ötesinden ve onları aşan bir yaratıcılık alanını da temsil eder. Bir anlamda Bella –Frankenstein temalarına doğrudan gönderme yapan bir durum olarak- onun yarattığı yeni bir varlıktır. Yalnız ön görülenin aksine yaratan ve yaratılan ilişkisi filmde bir hiyerarşi meselesine dönüşmez. Dr. Baxter film boyunca baskıcı ve sömürücü bir figürden ziyade, Bella'yı gözlemleyen ve gelişimine saygı gösteren bir figür olarak çizilmektedir. Bella kendi kimliğini ve özgürlüğünü kazandıkça Dr. Baxter'ın şefkatli desteğiyle karşı karşıya kalır. Dr. Baxter; bilim, Tanrı ve yaratma kavramları üzerinden birçok felsefi soruyu da temsil etmektedir. Örneğin Dr. Baxter, felsefi açıdan "Tanrı'yı oynayan insan" figürünü temsil eder. Bella'nın bedenini yeniden canlandırması ve ona bir bebek beyni yerleştirmesi, yaratım eylemini kendisinin üstlenmesi anlamına gelmektedir. Bu da klasik varlık felsefesi açısından ontolojik bir müdahaledir: İnsan nedir, nasıl oluşur, zihinsel varlık nasıl şekillenir? gibi soruları sorma olanağı vermektedir.

Özellikle John Locke'un "tabula rasa" (boş levha) anlayışı ile Bella arasında kurulabilecek bağlantı, insan zihninin oluşumu, birey olma süreci ve özgürlüğün kazanımı üzerine düşündürücü bir zemin sunmaktadır. Bella'nın hikâyesi, Locke'un deneyimci epistemolojisinin adeta sinematik bir temsilidir. Locke'a göre insan zihni doğuştan bilgiyle donatılmamıştır; tam tersine, zihin başlangıçta boş bir levha gibidir. Kişi, yaşamı boyunca duyuşal deneyimler aracılığıyla bilgiyi edinir ve bu birikim, kişiliğini ve düşünsel dünyasını oluşturur. Bilgi, içgüdüsel değil, edinilmiştir; bu da kişiyi çevresiyle kurduğu etkileşim üzerinden anlamaya olanak tanımaktadır. Bella, yetişkin bir bedenle yeniden hayata döndürülür ancak zihni bir bebeğe aittir. Bu durum onu, tam anlamıyla bir tabula rasa haline getirir. Bella; dili, duyguları, toplumsal kuralları, ahlaki değerleri ve cinselliği zamanla deneyimleyerek öğrenir. Filmin başından sonuna dek izleyici, Bella'nın zihinsel ve ahlaki dünyasının aşama aşama nasıl şekillendiğine tanıklık eder. Onun karakterindeki gelişim, dışsal otoritelerin dikte ettiği bir uyum süreci değil, tamamen bireysel deneyimlerin sonucudur. Bu yönüyle Bella, Locke'un insan tanımına çok yakındır: Düşünen, sorgulayan, deneyimledikçe özneleşen bir varlık.

Sonuç olarak, Poor Things, yalnızca feminist ya da bilim kurgu temalarıyla değil, felsefi düzeyde de incelenmeye değer bir yapıttır. Bella'nın zihinsel gelişimi ve özgürlük arayışı, Locke'un tabula rasa düşüncesiyle doğrudan örtüşür. Film, bir insanın boş bir levhadan kendi yazgısını nasıl çizebileceğini, deneyimin bilgiye ve kimliğe nasıl dönüştüğünü güçlü bir şekilde sahneye koyar. Böylece izleyiciye yalnızca bir hikâye değil, insan olmanın ne anlama geldiğine dair felsefi bir sorgulama da sunmaktadır.

ÇIPLAK HAYATIN SİYASETİ: Giorgio Agamben'in Homo Sacer Kitabına Dair Bir İnceleme

Dr. Öğr. Üyesi Fikriye Gözde MOCAN
Sosyoloji Bölümü

Giorgio Agamben'in Homo Sacer: Egemen İktidar ve Çıplak Hayat (1995) adlı eseri, modern siyasal iktidarın yapısını ve sınırlarını anlamak için önemli kavramlar geliştiren, siyaset felsefesi ve biyopolitika tartışmalarında merkezî bir yere sahip olan bir çalışmadır. Agamben, bu kitapta siyasal iktidarın en temel biçiminin, yaşam üzerinde karar verme gücü olduğunu ileri sürer. Bu bağlamda, modern devletin özünü anlamak için "çıplak hayat" (nuda vita), "istisna hâli" ve "homo sacer" gibi kavramlar etrafında düşünsel bir çerçeve oluşturur. Kitabın merkezindeki kavram olan homo sacer, Antik Roma hukukundan alınmıştır. Bu figür, bir yandan kurban edilemeyen, diğer yandan da öldürülmesi cezalandırılmayan kişiyi ifade eder. Yani homo sacer, hukuken bir tür dışlanmışlığa maruz kalır: Ne hukukun koruması altındadır ne de tamamen hukuk dışıdır. Bu sınır hâli, Agamben için siyasal iktidarın işleyiş mantığını anlamının anahtarıdır. Modern toplumlarda da homo sacer figürü yaşamaya devam etmektedir; mülteciler, vatansızlar, terör şüphesiyle hakları askıya alınan bireyler veya olağanüstü hâl rejimleri altında yaşayan topluluklar, günümüzün homo sacer figürleri olarak düşünülebilir.

Bu noktada Agamben'in "çıplak hayat" kavramı devreye girmektedir. Çıplak hayat, insanın yalnızca biyolojik varoluş düzeyine indirgenmiş hâlidir. Siyasal haklardan, toplumsal kimliklerden, hukuki güvencelerden soyunmuş olan bu yaşam biçimi, yalnızca yaşamakla sınırlıdır. Agamben'e göre modern egemenlik yapısı, bireyleri istedikleri zaman bu düzeye indirgeme kapasitesine sahiptir. Bu da devleti, yalnızca hukuk koyan bir yapı değil, aynı zamanda hukuku askıya alma yetkisine sahip bir varlık hâline getirir. Agamben'in Carl Schmitt'ten esinlenerek geliştirdiği "istisna hâli" kavramı, bu süreci açıklamada merkezî bir rol oynar. Egemenlik, normal hukuki düzenin geçerli olmadığı olağanüstü koşullarda kendini en açık biçimiyle gösterir. Egemen olan, istisna hâline karar verme yetkisine sahiptir. Bu durum, bireylerin hukuki korumadan çıkarılarak istisna alanına dâhil edilmeleri ile sonuçlanır. Bu süreçte hukuk, bireyi dışlamaz; aksine, onu hukukun dışına alarak kendi sınırlarını çizer. Böylece, dışlanan yaşam aslında egemenliğin kuruluşuna hizmet eder.

Agamben'e göre bu iktidar yapısının en açık tezahürü "kamp"tır. Kamp — ister Nazi toplama kampı olsun, ister çağdaş mülteci kampları — hukukun askıya alındığı, insanların siyasal öznelere olmaktan çıkarılarak çıplak hayata indirgendikleri mekânlardır. Kamp, modern egemenliğin ve şiddetin çıplak biçimini görünür kılar. Bu mekânlarda insanlar yalnızca korunmasız değil, aynı zamanda siyasal olarak görünmez hâle gelirler. Agamben'in bu çözümlemeleri, özellikle 21. yüzyılda artan güvenlikçi politikalar, mülteci krizleri, olağanüstü hâl rejimleri ve vatandaşlık hakkı tartışmaları bağlamında son derece güncel ve etkileyicidir. Michel Foucault'nun biyopolitika düşüncesini temel alarak geliştirdiği bu yapı, yalnızca bireylerin değil, yaşamın bizzat kendisinin siyasal bir meseleye dönüştüğünü gösterir.

Sonuç olarak, Homo Sacer, modern siyasal sistemin merkezine yaşamın bizzat kendisini yerleştiren, egemenliğin işleyişini hukukun sınırlarından çok dışladığı yaşamlar üzerinden okuyan radikal bir düşünce sunar. Kitap, yalnızca hukukla korunan hayatları değil, hukukun dışına itilmiş ve bu nedenle görünmezleşmiş olan hayatları da düşünmeye davet eder. Bu yönüyle Homo Sacer, yalnızca siyaset felsefesi için değil, günümüz dünyasını anlamak isteyen herkes için önemli bir başvuru kaynağıdır.

The Man in the High Castle

Dr. Öğr. Üyesi Tuğçe Gür TÜRKDOĞAN
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi

The Man in the High Castle, Philip K. Dick'in aynı adlı romanından uyarlanan, distopik bir alternatif tarih dizisidir. Dizi, II. Dünya Savaşı'nın farklı sonuçlandığı bir dünyayı tasvir eder. 1960'ların Amerika'sı, Nazi Almanyası tarafından yönetilen Büyük Nazi Reich'ı ve Japon İmparatorluğu kontrolündeki Japon Pasifik Devleti olarak ikiye bölünmüştür. Bu bölünme, yalnızca bir coğrafi ayrışmayı değil, aynı zamanda iki farklı totaliter ideolojinin çatışmasını da gözler önüne sermektedir.

Dizinin siyasi merkezinde baskıcı rejimlerin birey üzerindeki tahakkümü, propaganda ile inşa edilen gerçeklik ve direnişin ahlaki bedeli yer alır. Nazi Almanyası'nın teknolojik ilerlemeyle birleşen yapısı, ırksal saflığı ve mutlak kontrolü hedeflerken; Japon yönetimi, geleneksel onur kavramları üzerinden otoriter bir denetim kurar. Bu iki rejim arasında sıkışıp kalan karakterler, hayatta kalma mücadelesi verirken özgürlük, hakikat ve direniş gibi evrensel değerlere tutunmaya çalışırlar.

Dizinin ana karakterlerinden John Smith, Büyük Nazi Reich'ının üst düzey bir ajanı olarak, totaliter rejimin birey üzerindeki etkisini en derin şekilde yaşar. Kendi ailesini ve inançlarını sorgulamak zorunda kalan Smith'in hikayesi, ideoloji ile insanlık arasındaki çatışmayı gözler önüne serer. Rejimin sert kurallarını uygularken yaşadığı içsel çatışma, kapitalist üretim ilişkilerinin olağan dışı biçimi olarak faşizm yarattığı ahlaki ikilemleri ve zorunlu itaatın bireyde nasıl bir kopuşa yol açtığını ortaya koymaktadır. John Smith'in yükselişi ve düşüşü, totaliter sistemin birey üzerindeki yıkıcı etkisinin ve kişisel özgürlüklerin nasıl sistematik biçimde yok edildiğinin canlı bir göstergesi olarak izleyiciye aktarılmaya çalışılmaktadır.

Dizide, alternatif gerçeklik videolarını içeren gizemli filmler aracılığıyla anlatı derinleştirilir. Bu filmler, farklı olasılıkların mümkün olduğunu göstererek izleyiciyi "gerçek" kavramını sorgulamaya iter. The Man in the High Castle, yalnızca bir bilim kurgu dizisi değil, aynı zamanda otoriterleşmenin sıradanlaşma sürecini etkileyici biçimde resmeden politik bir alegori olarak okunabilmektedir.

İNTERMEZZO

Sally Rooney'nin dördüncü romanı Intermezzo, iki erkek kardeşin yasla, erkeklikle ve birbirleriyle kurdukları sessiz bağı izini sürüyor. Peter ve Ivan Koubek, babalarının ölümünden sonra aynı kaybın farklı yollarla peşine düşen iki genç adam. Peter, Dublin'de hukuk öğrencisi; Ivan ise at yarışlarıyla uğraşan, bedenın sınırlarına daha yakın bir dünyada. Rooney'nin diğer romanlarında olduğu gibi, bu anlatıda da diyaloglar çok şey söylemektense çok şeyi saklıyor.

Rooney burada yalnızca bireysel bir yas hikâyesi anlatmaz, aynı zamanda erkeklik olgusuna da incelikli bir eleştiri getirir. Peter'ın duygularını entelektüel mesafe ile bastırması, Ivan'ın ise hislerini bedenine taşıması, farklı erkeklik stratejilerini temsil eder. Bu karakterler, toplumsal olarak inşa edilmiş erkeklik normlarına sıkışmış, duygularını ifade edemeyen ama kopamayan erkek figürleridir. Rooney, özellikle Bourdieu'nun "habitus" kavramına denk düşecek şekilde, karakterlerin sınıfsal ve kültürel altyapılarının duygusal repertuarlarını nasıl şekillendirdiğini gösterir.

Roman boyunca sessizlik sadece eksiklik değil, anlamın kendisine dönüşür. Konuşulamayan şeyler, karakterlerin bedenlerinde, davranışlarında ve kaçamak bakışlarında dolaşır. Rooney, bu sessizlikleri estetize etmekle kalmaz, onları bir eleştiri aracına dönüştürür. Erkek kardeşliğin toplumsal beklentilerle nasıl biçimlendiğini, duygusal emeğin cinsiyetlendirilmiş yapısını görünür kılar.

Intermezzo, Rooney'nin şimdiye kadarki en içe dönük ve dingin romanı. Aşkın değil ama bağlılığın, duyguların değil ama bastırılmışlığın anlatısı. Ve tam da bu nedenle, günümüz ilişkilerinin sessiz yüzüne dair güçlü bir sosyolojik okuma sunuyor.

Arş. Gör. Meryem SARIKÖSE
Sosyoloji Bölümü

AKADEMİK PLAYLIST

TEMMUZ AYI İÇİN BİR SEÇKİ

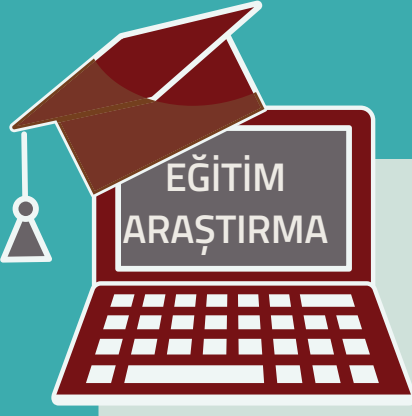
Arş. Gör. Mustafa Nurkan BİTLİSLİ
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü

90'lar Türk pop müziği, rengarenk klipleri, unutulmaz melodileri ve nostaljik sözleriyle günümüzde bile canlılığını koruyor. Bu dönemin şarkıları, hâlâ pek çok insanın kalbinde özel bir yer tutuyor. Sizler için, 90'ların ruhunu yansıtan, keyifli bir yolculuk vaat eden unutulmaz 10 şarkılık bir playlist hazırladık. Keyifli dinlemeler dileriz.

Playlist'e ulaşmak için lütfen [tıklayın](#).

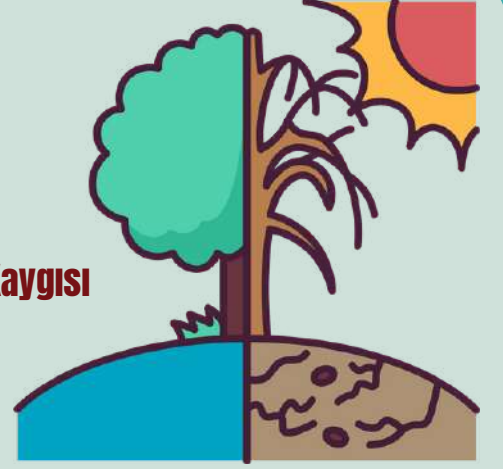
91		Says Nils Frahm	Spaces
92		Near Light Ólafur Arnalds	Living Room Songs
93		On the Nature of Daylight Max Richter, Louisa Fuller, Natalia Bonner, John Metcalfe, Ph...	The Blue Notebooks (15 Years)
94		Opening Philip Glass, Bruce Brubaker	Hope Street Tunnel Blues: Music for Piano By
95		Esja Hania Rani	Esja
96		andata Ryuichi Sakamoto	async
97		Flight from the City Jóhann Jóhannsson, Yuki Numata Resnick, Tarn Travers, Ben ...	Orphée
98		Your Hand in Mine Explosions In The Sky	The Earth Is Not a Cold Dead Place
99		An Ending (Ascent) - Remastered 2005 Brian Eno	Apollo
100		Inspirit Julianna Barwick	Healing Is A Miracle

Yeni İklim Kanunu Karşısında Köylünün Gelecek Kaygısı

Dr. Öğr. Üyesi Diler Ezgi Tarhan
Sosyoloji Bölümü

İklim değişikliği, küresel ölçekte tarım ve hayvancılığı tehdit eden en önemli çevresel sorunlardan biridir. Türkiye’de iklim değişikliğiyle mücadele kapsamında, 03.07.2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde onaylanan İklim Kanunu, karbon salınımının azaltılması ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması gibi hedefler içermektedir. Ancak bu düzenlemeler, doğrudan doğayla iç içe yaşayan çiftçiler ve hayvancılıkla uğraşan üreticiler üzerinde çeşitli kaygılar yaratmıştır.

Türkiye’nin 2053 yılı için belirlediği “net sıfır emisyon” hedefini yasal zemine oturtmayı amaçlayan bu kanun; karbon ticareti, emisyon azaltım planları ve çevresel denetimlerin artırılmasını öngörmektedir. Bu çerçevede tarım ve hayvancılık sektörleri, gübre kullanımı, metan salımı ve arazi kullanımı gibi alanlardaki uygulamalardan doğrudan etkilenmektedir. Hayvancılıkta metan gazı salımı nedeniyle uygulanabilecek yeni kısıtlamalar ile tarımda gübre ve pestisit kullanımına yönelik sınırlamalar, ilk aşamada öne çıkan düzenlemelerdir.

Söz konusu düzenlemeler çevre ve iklim açısından olumlu hedefler taşısa da, kırsal alandaki üreticiler için ekonomik açıdan bir baskı unsuru oluşturma potansiyeline sahiptir. Bu nedenle ekolojik sorunlara çözüm üretme amacı taşıyan yasal çerçeve, aynı zamanda sosyo-ekonomik pek çok sorunun da tetiklenmesi riskini barındırmaktadır. Üreticiler, bu yeni döneme sorunsuz geçiş yapabilmek için devletten eğitim, finansal destek ve rehberlik talep etmektedir.

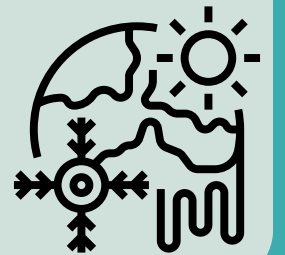

Tarım ve hayvancılıkta kullanılan modern üretim yöntemleri —özellikle yoğun (endüstriyel) tarım ve büyükbaş hayvancılık— zamanla çevre üzerinde olumsuz etkiler yaratmıştır. Yeni iklim politikaları, bu etkileri azaltmak amacıyla; kimyasal gübre kullanımını sınırlandırarak nitroz oksit (N_2O) salımını ve hayvancılığa bağlı metan salımını düşürmeyi, toprak ve su kirliliğini önlemeyi ve karbon emisyonuna göre vergi/ceza sistemleri uygulamayı hedeflemektedir.

Bu nedenle tarım ve hayvancılık, iklim değişikliğine katkıda bulunan sektörler olarak çevresel düzenlemelere dâhil edilmektedir. Ancak üreticiler, geçiş sürecinin maliyeti, belirsizliği ve yeterli destek mekanizmalarının olmaması nedeniyle ciddi kaygılar taşımaktadır. Yeni teknolojilere geçiş, organik gübre kullanımı, verim kaybı riski, bilgi eksikliği ve oryantasyon sorunları, kırsal kesimde geçim sıkıntısına neden olabilecek başlıca etmenlerdir.

Bu bağlamda, kanunun köylüyü yoksullaştıracığı, üretimin azalmasıyla birlikte ithalatın artacağı, gıda fiyatlarının yükseleceği ve bu durumun enflasyona yansıtacağı endişeleri öne çıkmaktadır. Kırsal nüfusun üretim dışına itilmesi, sosyal çözülme ve göç risklerini de beraberinde getirmektedir.

Tüm bu nedenlerle, iklim politikalarının uygulanmasında dikkate alınması gereken temel unsur, üreticiler desteklenmeden ani ve katı düzenlemelere gidilmemesidir. Küçük üreticilere teknoloji, bilgi, altyapı ve finansman desteği sağlanarak kademeli bir uyum süreci oluşturulmalıdır. Yerli üretim teşvik edilmeli, ekolojik tarım devlet eliyle desteklenmeli, üretici kooperatifleri güçlendirilerek eğitime dayalı teşvikler sağlanmalı ve ekolojik sürdürülebilirlik ile sosyal adalet arasında gerçek bir denge kurulmalıdır.

Sosyoloji Bölümü'nden İlk Uluslararası Kongre: "Sosyoloji ve Felsefe Perspektifinden Güncel Tartışmalar"

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe AYDIN
Sosyoloji Bölümü

İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyoloji Bölümü olarak, 15-16 Mayıs 2025 tarihlerinde üniversitemizin Firnas Oditoryumu'nda ilk kez uluslararası ölçekte bir kongre düzenledik. "Sosyoloji ve Felsefe Perspektifinden Güncel Tartışmalar" başlıklı kongre, hibrit formatta gerçekleşti ve iki gün boyunca akademik düzeyi yüksek, çok yönlü tartışmalara ev sahipliği yaptı. Kongreye Türkiye'nin yanı sıra Almanya, Fransa, ABD, Bulgaristan, Vietnam, Lübnan, Yunanistan, KKTC ve Azerbaycan'dan toplam 29 akademisyen sözlü bildirileriyle katkı sundu.

Kongre, yedi farklı oturumda disiplinler arası bir yaklaşımla şekillendi. Tartışılan başlıklar arasında şu konular yer aldı:

- Yapay zekâ ve dijitalleşmenin toplumsal etkileri
- Duyguların gündelik yaşamdaki rolü
- Ulus, kimlik ve politik toplum tartışmaları
- Direniş, eleştiri ve alternatif bakış açıları
- Ekoloji, kapitalizm ve geleceğe dair sorgulamalar
- Kimlik, kadın ve göç ilişkileri
- Anlam arayışı, hayat ve ölüm temaları

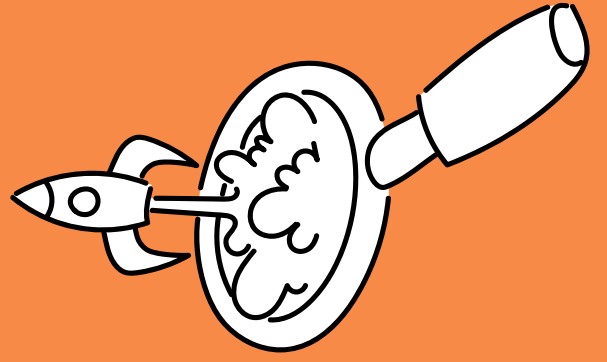
Bu başlıklar, katılımcılara hem sosyolojinin hem de felsefenin eleştirel düşünce yöntemleriyle günümüz dünyasını analiz etme olanağı sundu. Her oturumda sosyoloji ve felsefenin ortak düşünsel zemininden hareketle çağdaş toplumsal sorunlar ele alındı. Yapay zekâ ve dijitalleşmeden gündelik yaşamda duyguların rolüne; ulus, kimlik ve politik toplum tartışmalarından ekoloji ve kapitalizm ilişkisine; kadın, göç ve kimlik konularından hayatın anlamı ve ölüme uzanan geniş bir yelpazede sunumlar yapıldı. Her oturum, bölümümüz öğretim üyeleri tarafından yönetildi.

Kongre boyunca öğrencilerimiz yalnızca bildirileri ilgiyle takip etmekle kalmadı; aynı zamanda teknik destekten yönlendirmelere kadar organizasyonun aksamaması için büyük bir özveriyle çalıştı. Etkinliğin sunuculuğu ise Sosyoloji bölümü öğrencisi Saadet Gül tarafından başarıyla gerçekleştirildi.

"Sosyoloji ve Felsefe Perspektifinden Güncel Tartışmalar" kongresi, bölümümüzün şimdiye dek gerçekleştirdiği ilk uluslararası bilimsel etkinlik olması açısından bizim için ayrı bir anlam taşıyor. Disiplinler arası yaklaşımı ve eleştirel bakış açısını öne çıkaran bu etkinlik, akademik üretimimizin hem üniversite içinde hem de uluslararası alanda görünürlük kazanmasına katkı sundu. Kongre ayrıca; içeriği, katılımcı profili ve öğrencilerin aktif katkısıyla bilimsel düşüncenin toplumsal yaşama dokunduğu bir deneyime de dönüştü. Böylelikle, Sosyoloji Bölümümüzün ilerleyen yıllarda benzer nitelikte uluslararası etkinliklere öncülük etmesi ve bölümün akademik üretiminin daha da görünür hale gelmesi için güçlü bir başlangıç yapmış olduk.

GİRİŞİMCİLİK VE İNOVASYON

Girişimciliğin Yeni Ruhu: Kazançtan Fazlası, Gezegen ve Gelecek İçin

Dr. Öğr. Üyesi Özlem Derin SAĞLAM
Sosyoloji Bölümü

Eskiden girişimciliğin tek pusulası kâr marşıydı ancak çağ değişti. Artık yeni nesil girişimciler, yalnızca para kazanmayı değil, aynı zamanda dünyayı daha yaşanabilir kılmayı hedefliyor. Bugünün öncüleri, pusulalarını sürdürülebilirlik, yapay zekâ ve sosyal faydaya çeviriyor. Bu yeni vizyon, klasik ticaret gemisinin yerini, çevreye zarar vermeyen, toplumu da taşıyan bir “inovasyon yelkenlisi”ne bırakıyor.

EY'nin "Dünyanın Girişimcisi" finalistleri, yalnızca teknolojik çözümler üretmekle kalmayıp, bu çözümleri toplumsal fayda temelinde inşa ediyor. Yapay zekâ, siber güvenlik ve dijital sağlık alanlarında geliştirilen projeler, birer kazanç makinesinden çok çağın dertlerine derman olmayı hedefleyen dijital doktorlara dönüşmüş durumda. Bu dönüşümün en çarpıcı örneklerinden biri, sürdürülebilir girişimcilik yani “sustainopreneurship”. Bu kavram, çevresel ve toplumsal krizleri yalnızca tehdit değil, aynı zamanda birer iş fırsatı olarak gören bir bakış açısını temsil ediyor. Karbon izleme, atık yönetimi, çevre dostu ambalaj gibi alanlarda yapılan her yenilik, aslında doğayla yapılan sessiz bir iş birliği anlaşması gibi. Türkiye de bu değişim rüzgarından nasibini alıyor. Bilkent Cyberpark'ta kurulan Türkiye'nin ilk girişimcilik ofisi, yenilikçi start-up'lara yalnızca yer değil vizyon da sağlıyor. 2024'te Türkiye'de yapılan 469 yatırım anlaşmasıyla 1,1 milyar dolarlık fonun biyoteknoloji, sağlık ve yapay zekâ gibi gelecek odaklı alanlara yönelmesi, girişimciliğin artık sadece “ticaret” değil, aynı zamanda “bilimsel cesaret” meselesi olduğunu gösteriyor. Dijital sürdürülebilirlik kavramı da yükselişte. E-ticaret, moda ve enerji sektörlerinde karbon ayak izini azaltma hedefi ile geliştirilen uygulamalar, hem yatırımcıların hem de bilinçli tüketicilerin ilgisini çekiyor. Girişimciler, yalnızca ürün değil, bir yaşam tarzı pazarlıyor artık — düşük karbonlu, etik, yenilikçi. Ancak tüm bu girişimlerin gerçek potansiyele ulaşabilmesi için düzenleyici altyapının da aynı hızla yenilenmesi gerekiyor. Dijital imzalar, SAFE sözleşme modelleri gibi hukuki güncellemeler, inovasyon treninin raydan çıkmaması için şart. Yoksa girişimcilik potansiyeli, bürokrasi labirentlerinde kaybolabilir.

Neticede, günümüz girişimcileri yalnızca yeni bir uygulama değil, yeni bir dünya inşa ediyor. Onlar için her yatırım, sadece bir iş anlaşması değil; aynı zamanda geleceğe yazılmış bir umut mektubu.

Dr. Öğr. Üyesi Raheb MOHAMMADI GHANBARLOU
Sosyoloji Bölümü

13 Haziran 2025'te İsrail'in İran'a saldırısı çok sürpriz bir durum değildir. 1979 İran devrimiyle iki ülke arasında ideolojik bir boyut kazanan ve 47 yıl süren bir çatışmanın en uç noktasıdır. İki ülke arasındaki zayıf diplomatik ilişkiler, İran'ın nükleer programı üzerine İran ile Amerika Birleşik Devletleri arasında yürütülen müzakereler ve İran öncülüğündeki Direniş Eksenine yönelik başarılı saldırıların, stratejik dengeleri İsrail lehine değiştirmesi sonucu başlamış bir durumdur. İsrail, İran'ın nükleer kapasitesini ortadan kaldırmak amacıyla 13 Haziran 2025 tarihinde İran topraklarında çok sayıda noktaya ani hava saldırıları düzenledi. Bu saldırılarda en az 30 üst düzey askeri komutanı öldürdü. Askeri alanlar ve askeri tesisleri doğrudan veya dolaylı ilgilendiren hedefleri vurdu. Bu meseleye Türkiye'den bakılınca haklı olarak birtakım kaygıları da beraberinde getirdi. Türkiye, İran-İsrail savaşına karşı ihtiyatlı bir tutum sergiledi, doğrudan çatışmadan kaçındı, aynı zamanda kendi güvenliği, göçü ve kendisi için yaratacağı siyasal sonuçlar konusunda kaygı duydu. Bu konu Türkiye içinde farklı görüşlere tabi tutuldu. Kimileri bu savaşı bölgesel istikrara yönelik bir tehdit ve yeni bir istikrarsızlık dalgasının başlangıcı olarak görürken; kimileri de bunu İslam dünyasının uyanması ve İsrail'e baskı yapması için bir fırsat olarak gördüler. Fakat genel ve baskın tutum, İran-İsrail savaşının devam etmesinin Türkiye'ye çok pahalıya mal olacağı ve Ankara'nın gerginliği azaltma ve arabuluculukta daha aktif rol alması gerektiği yönündeydi. Türkiye Ortadoğu'da Suriye ve diğer ülkelerde olduğu gibi İran'ın haklı olduğu ve toprak bütünlüğünün korunmasından yana söylemlerini ileri sürdü. Türkiye'nin doğu komşusu İran'da olası bir rejim değişikliği, bölünme, göç, iç huzursuzluk vs. Türkiye'yi doğrudan ilgilendirmektedir. Türkiye açısından eğer İsrail İran rejimini yok ederse veya çok zayıflatırsa bölgede İsrail'e karşı bir güç duvarı olan bir kale daha yıkılacak ve bu durum İsrail'in Ortadoğu'da daha hegemon bir güce dönüşmesini sağlayacaktır. Bu durum Türkiye için ciddi sıkıntılar doğurabilir. Dolayısıyla İran'dan sonra hedef Türkiye olabilir. Fakat kanımca Türkiye'nin dinamikleri İran'la çok farklıdır. Türkiye İsrail için kolay bir hedef olamaz. Bir kere Türkiye bir NATO ülkesidir. Ayrıca Türk ordusu özellikle son zamanlardaki hava savunma alanındaki gelişmeler de dikkate alınırsa İran'la kıyaslanamaz bir üstünlüktedir. İran'ın bu savaşta yapayalnız bir ülke olduğu da açık bir şekilde görüldü. Türkiye ise bir nükleer güç olan Pakistan ve Azerbaycan Cumhuriyeti gibi müttefiklere sahiptir. Bu yüzden Türkiye ve İsrail arasında doğrudan bir savaşın yaşanması çok zayıf bir ihtimaldir. Buna rağmen bölgesel rekabette İsrail Türkiye'nin karşısına çıkabilir. Buda diplomatik yollarla aşılabilecek bir durumdur. Eğer İran'da ABD ve İsrail senaryoları gerçeklik kazanırsa yine de o coğrafyada İsrail karşısında Türkiye'yi bulacaktır. İran her hâlükârda Türkiye'nin kayıtsız kalacağı bir ülke değildir. Sonuç olarak son günlerde yaşanan İran-İsrail savaşında Türkiye tam destek İran'ın yanında yer almıştır. Fakat bu konunun tamamı değildir. Olası gelişen yeni senaryolara göre Türkiye muhakkak farklı politikaları da masaya yatırabilir. Çünkü İran'da yaşanacak herhangi yeni bir jeostratejik ve jeopolitik durum Türkiye'yi doğrudan ilgilendirmektedir.

2025 Yangınlarının Psikolojik Yansımaları: Gençlik, Mekânsal Yas ve Solastalji

SAĞLIK-
PSİKOLOJİ

Dr. Öğr. Üyesi Nazar BAL
Sosyoloji

İzmir ve Hatay'da yaşanan yangınlar, 2025 yazında Türkiye'nin iklim krizi hafızasında derin izler bıraktı. Yüz binlerce ağacın kül olması, yalnızca ekolojik bir yıkım değil; gençlerin aidiyet hissettikleri mekânların, çocukluk anılarının, belleğinin ve gelecek tahayyüllerinin de sarsılması anlamına gelmektedir.

Glenn Albrecht'in (2005) kavramsallaştırdığı solastalji, bireyin hâlâ içinde yaşadığı çevrenin ekolojik ya da kültürel tahribatı karşısında hissettiği hüznün, kaygı ve yabancılaşmayı tanımlar. Solastalji, sadece doğaya duyulan nostaljik bir özlem değildir; aynı zamanda kolektif kimlik, toplumsal hafıza ve sınıfsal aidiyet gibi alanlarda da çözülmeyi beraberinde getirir (Galway vd., 2019). Mekânla kurulan kişisel bağın zedelenmesi, mekânsal yas olarak adlandırılan psikososyal süreci tetikler. Bu bağlamda yangınlar, sadece fiziksel değil, aynı zamanda toplumsal ve kültürel bir kırılmayı temsil eder; kayıplar ise kimliksel ve duygusal düzeyde derin etkilere yol açar. Cunsolo ve Ellis'in (2018) ortaya attığı ekolojik yas (ecological grief) kavramı da bireylerin yaşadıkları aidiyet kaybı, yer yitimi ve buna bağlı olarak ortaya çıkan duygusal çöküntüyü açıklar.

Sosyal medya, gençlerin çevresel kayıplar karşısındaki duygularını ifade ettikleri güçlü bir mecra haline gelmiştir. Özellikle İzmir yangınları sırasında #iklimkrizi ve #yanıyoruz etiketleriyle yapılan paylaşımlar, bireysel acıların ortak bir dayanışma diline dönüştüğünü göstermektedir. Bu çevrimiçi ifade biçimleri, aynı zamanda kolektif yasin dijital mekânda nasıl örüldüğünü ortaya koymaktadır.

Hickman ve arkadaşlarının (2021) 10 ülkede yürüttüğü araştırmaya göre, 16–25 yaş arası gençlerin %59'u iklim değişikliği nedeniyle kendini "çok endişeli" hissetmekte, %45'i ise bu kaygının gündelik işlevselliğini etkilediğini ifade etmektedir. Türkiye'deki yangınlar gibi ani çevresel travmalar, bu iklim temelli kaygıları daha da derinleştirmektedir. Ayrıca toplumsal eşitsizlikler bu etkileri artıran önemli bir faktördür. Kırsal ya da kıyı bölgelerde doğayla doğrudan temas hâlinde yaşayan gençler için bu felaketler, hem ekolojik, hem ekonomik ve kültürel yıkımlar anlamına gelmektedir.

Sağlık psikolojisi perspektifiyle değerlendirildiğinde, genç bireylerin bu duygusal süreçleri sağlıklı biçimde işlemesi için psikososyal destek büyük önem taşır. Bu bağlamda psiko-eğitim, doğa temelli iyileştirme uygulamaları (fidan dikimi, çevre gönüllülüğü gibi) ve iklim adaleti hareketlerine katılım, gençlerin yaşadıkları travmayla başa çıkmalarında dönüştürücü bir rol oynayabilir. Bu nedenle afet sonrası müdahalelerde gençlerin sesine kulak verilmesi, hem bireysel hem de toplumsal iyilik hâli açısından hayati önemdedir.

Kaynakça:

Albrecht, G. (2005). Solastalgia: A new concept in health and identity. PAN: Philosophy Activism Nature, (3), 41–55.

Cunsolo, A., & Ellis, N. R. (2018). Ecological grief as a mental health response to climate change-related loss. Nature Climate Change, 8(4), 275–281. <https://doi.org/10.1038/s41558-018-0092-2>

Galway, L. P., Beery, T., Jones-Casey, K., & Tasala, K. (2019). Mapping the solastalgia literature. EcoHealth, 16(4), 636–646.

Hickman, C., Marks, E., Pihkala, P., Clayton, S., Lewandowski, R. E., Mayall, E. E., et al. (2021). Climate anxiety in children and young people and their beliefs about government responses to climate change: a global survey. The Lancet Planetary Health, 5(12), e863–e873.

Sınıf, Kültür ve Damgalamanın Kesişiminde Ruh Sağlığı

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe AYDIN

Sosyoloji Bölümü

Sosyolojik kuramlar, ruh sağlığını yalnızca bireysel özelliklerden ibaret olmayan; yaşam koşulları, sosyal roller, kültürel normlar ve yapısal eşitsizliklerin belirleyici rol oynadığı bir toplumsal deneyim olarak tanımlarlar (Horwitz & Scheid, 1999). Bu bakış açısıyla değerlendirildiğinde ruh sağlığına erişim, çağdaş sağlık anlayışının ayrılmaz bir parçasıdır. Ancak psikolojik destek hizmetlerinin dağılımı ve kullanılabilirliği sınıfsal, kültürel ve yapısal koşullara bağlı olarak farklılaşmaktadır. Dolayısıyla, sağlık hizmetlerinden yararlanmak temel bir hak olarak tanımlansa da psikolojik destek hizmetlerine erişimde yaşanan eşitsizlikler bu hakkın pratikte ne ölçüde kullanılabildiğini tartışmalı hale getirmektedir.

Pierre Bourdieu'nün (1986) kültürel sermaye kavramı, bu eşitsizlikleri anlamada önemli bir anahtar sunar. Buna göre psikolojik destek hizmetlerini tanımanın, bu hizmetleri kullanma yollarını bilmenin ve meşru görerek talep etmenin, bireylerin sahip oldukları kültürel sermaye ile ilişkili olduğu söylenebilir. Türkiye'de yürütülen bir çalışmada, 317 üniversite öğrencisinin ruh sağlığı okuryazarlığı düzeyinin orta seviyede olduğu; buna rağmen öğrencilerin %75,1'inin yaşamlarının bir döneminde psikolojik destek aradığı tespit edilmiştir. Ayrıca annenin öğrenim düzeyi ve öğrencinin yaşadığı bölge gibi yapısal faktörlerin ruh sağlığı bilgisinde anlamlı farklılıklara yol açtığı görülmüştür (Kılınç, 2025). Bu bulgular, Bourdieu'nün kültürel sermaye kavramıyla uyumlu biçimde, psikolojik hizmetlere erişimin toplumsal eşitsizlikler bağlamında yeniden düşünülmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Pehlivan ve diğ. (2020) tarafından gerçekleştirilen kesitsel bir çalışmada ise 417 üniversite öğrencisinin yarıdan fazlası tanı alabilecek ruhsal sıkıntı yaşarken, ruh sağlığı okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğu bulunmuştur. Araştırma, bu düşük okuryazarlığın erken tanı ve yardım arama davranışını engellediğini ortaya koyarak, kültürel sermaye eksikliği ile ruh sağlığı erişimi arasındaki ilişkiye dikkat çekmektedir (Pehlivan ve diğ., 2020).

Bu noktada, bireylerin ruhsal destek arayışlarını bastırmasına neden olan görünmez bir güç biçimi olarak sembolik şiddet de devreye girer. Bourdieu'nün tanımıyla sembolik şiddet, bireylerin toplumsal konumlarına içkin eşitsizlikleri meşru ve doğal görmelerine neden olan bir egemenlik biçimidir (Bourdieu, 1991). Psikolojik desteğe ulaşamayan birey, bu eksikliği sistemsel bir adaletsizlik olarak değil, kişisel bir yetersizlik veya gereksizlik olarak yorumlayabilir.

Erving Goffman'ın (1963) damgalama kuramı da ruh sağlığı hizmetlerine erişimin önündeki engelleri açıklar niteliktedir. Psikolojik sorun yaşayan birey, toplumun "normal dışı" etiketinden kaçınmak adına yardım arayışına girmekten çekinebilir.

Özetle, psikolojik desteğe erişimin bir ayrıcalık olmaktan çıkıp kullanılabilir bir hak haline gelmesi, toplumun ruh sağlığına dair düşünsel ve kültürel kodlarıyla hesaplaşmasını da dikkate alan sağlık politikalarını gerektirmektedir. Bu hesaplaşma, bireyin yanı sıra toplumun ruhsal sağlığını de yeniden ele almayı mümkün kılacaktır.

Kaynakça:

Bourdieu, P. (1986). The Forms of Capital. In J. Richardson (Ed.), Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education (pp. 241–258). Greenwood.

Bourdieu, P. (1991). Language and Symbolic Power. Polity Press.

Goffman, E. (1963). Stigma: Notes on the Management of Spoiled Identity. Prentice-Hall.

Horwitz, A. V., & Scheid, T. L. (1999). An overview of sociological perspectives on mental health. A Handbook for the Study of Mental Health: Social Contexts, Theories, and Systems (pp. 6–19). Cambridge University Press.

Kılınç, N. D. (2025). Determining the mental health literacy level of university students and examining their attitudes towards seeking psychological help. International Journal of Mental Health Nursing, 34(1), e13506. [researchgate.net](https://www.researchgate.net/publication/388111111)+1[onlinelibrary.wiley.com](https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/inm.12811)+1[researchgate.net](https://www.researchgate.net/publication/388111111)+4[pmc.ncbi.nlm.nih.gov](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/388111111/)+4

Pehlivan, Ş., Kesgin, M. T., & Uymaz, P. (2020). Psychological distress and mental health literacy in university students. Perspectives in Psychiatric Care, 57(2), 1433–1441. [onlinelibrary.wiley.com](https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/inm.12811)+1[researchgate.net](https://www.researchgate.net/publication/388111111)+1

Kalkınma İçin Vaatler, Gerçekler ve Güç Dengeleri: Sevilla Konferansı Üzerine

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe AYDIN
Sosyoloji Bölümü

SOSYAL GÜNDEM

30 Haziran-3 Temmuz 2025 tarihlerinde İspanya'nın Sevilla kentinde düzenlenen Birleşmiş Milletler 4. Kalkınma Finansmanı Konferansı (FfD4), yoksullukla mücadele ve iklim krizine karşı uluslararası iş birliğini güçlendirme amacı taşıyordu. Zirvenin sonunda kabul edilen "Sevilla Taahhüdü", küresel düzeyde kalkınma finansmanına ilişkin reform önerileri içermektedir. Çok taraflı kalkınma bankalarının kredi kapasitelerinin üç katına çıkarılması, borç yükü altındaki ülkeler için yeniden yapılandırma mekanizmalarının geliştirilmesi ve ülkelerin vergi tabanlarını genişletmeye yönelik çağrılar başlıca öneriler arasında yer aldı (Reuters, 2025a). Ultra zengin kesimlere ve lüks tüketim araçlarına yönelik daha adil vergilendirme politikalarının hayata geçirilmesi, dikkat çeken bir diğer öneri oldu. Zirveye ev sahipliği yapan İspanya ise, sunduğu katkı ile uluslararası kamuoyunda öne çıktı. Madrid yönetimi, Uluslararası Para Fonu (IMF) nezdindeki yaklaşık 1,9 milyar dolarlık Özel Çekme Hakkı'nı (SDR) gelişmekte olan ülkelere aktaracağını açıkladı. Bu miktar, İspanya'nın SDR rezervlerinin %50'sine karşılık geliyor (Reuters, 2025b).

Öneri ve katkılar dikkate alındığında Sevilla Zirvesi'nin vaatlerden daha çok yapısal reform çağrıları içerdiği söylenebilir. Ancak yapısal reform söylemlerinin toplumsal etkisini yalnızca ekonomik araçlarla değerlendirmek yeterli değildir; zira yoksulluk ve eşitsizlik, tarihsel arka planı olan, kültürel ve yapısal dinamikler yoluyla sürekli yeniden üretilen toplumsal olgulardır. Bu bağlamda adaletsiz gelir dağılımı, yalnızca bireysel yetersizliklerin ya da ekonomik politikaların değil, çok katmanlı tarihsel ve yapısal süreçlerin bir sonucudur. Kapitalist dünya ekonomisinin merkezinde yer alan ülkeler, ekonomik ve politik düzenlemeleri şekillendirme gücüne sahipken; çevrede konumlanan ülkeler, bu yapının ürettiği bağımlılık ilişkileri içinde kalmaya devam eder. Merkez-çevre ilişkisi üzerinden işleyen bu asimetrik yapı, küresel düzeyde kaynakların dağılımını belirlerken, eşitsizlikleri derinleştirir ve süreklilik kazandırır (Wallerstein, 2004).

Ayrıca, meşru ve kalıcı toplumsal çözümler, yalnızca yukarıdan inen teknik düzenlemelerle değil; iletişimsel rasyonaliteye dayalı, kamusal aklın katıldığı süreçlerle mümkün olabilir. Toplamların farklı kesimlerinin eşit söz hakkına sahip olduğu, katılımcı mekanizmaların eksikliği alınan kararların toplumsal meşruiyetini ve uygulanabilirliğini zayıflatır. Habermas'ın iletişimsel eylem kuramı, tam da bu noktada, demokratik katılımın yalnızca siyasi değil, toplumsal adalet açısından da kurucu bir rol oynadığını ortaya koyar (Habermas, 1996).

Kısacası, Sevilla Zirvesi'nde alınan kararlar umut verici görünse de, kalkınma odaklı bir toplumsal dönüşümün kalıcı olabilmesi, yalnızca uluslararası finansal aktörlerin değil; aynı zamanda yerel toplulukların katılımıyla şekillenen, ihtiyaçlara duyarlı ve kapsayıcı politikaların da devreye girmesine bağlıdır.

Kaynakça:

Habermas, J. (1996). *Between facts and norms: Contributions to a discourse theory of law and democracy* (W. Rehg, Trans.). MIT Press.

Reuters. (2025a, June 30). *Global leaders tackle poverty and climate goals at Spain summit*. <https://www.reuters.com/sustainability/boards-policy-regulation/global-leaders-tackle-poverty-climate-goals-spain-summit-2025-06-30/>

Reuters. (2025b, July 1). *Spain to shift \$1.9 billion in reserve assets to help developing countries*. <https://www.reuters.com/markets/europe/spain-shift-19-bln-reserve-assets-help-developing-countries-2025-07-01/>

Wallerstein, I. (2004). *World-systems analysis: An introduction*. Duke University Press.

Şeyma ATAŞ
Sosyoloji Kulübü Başkanı

Merhaba, ben Şeyma Ataş. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyoloji Kulübü Başkanı olarak, sizlere kulübümüzün yürüttüğü çalışmalardan ve temel amacımızdan kısaca bahsetmek istiyorum.

Sosyoloji Kulübü olarak bizler, toplumsal olaylara yalnızca akademik bir bakışla değil, aynı zamanda eleştirel ve dönüştürücü bir perspektifle yaklaşmayı amaçlıyoruz. Yalnızca teorik bilgiyle sınırlı kalmadan, bu bilgileri gündelik hayatla buluşturan, düşündüren ve sorgulatan etkinlikler düzenliyoruz. Kulüp çatısı altında gerçekleştirdiğimiz her faaliyet, aslında birer toplumsal farkındalık ve bilinçlenme süreci niteliğinde.

Geçtiğimiz dönem boyunca göç, toplumsal cinsiyet, yoksulluk, tüketim, yapay zekâ gibi güncel ve önemli konular üzerine birçok etkinlik gerçekleştirdik. Film gösterimleri, panel ve seminerler, tartışma atölyeleri ve saha çalışmalarıyla öğrencilerin aktif katılımını önceleyen bir anlayış benimsedik.

Bu süreçte ayrıca, bölümümüz tarafından düzenlenen Sosyoloji Kongresine de aktif katılım göstererek akademik düzeyde bilgi paylaşımında bulunduk. Musevilik Cemiyeti Huzurevi'ne yaptığımız ziyaret, kuşaklar arası bağları güçlendirmemizi sağladı ve bizlere toplumsal duyarlılığın önemini bir kez daha hatırlattı. Düzenli olarak yürüttüğümüz kitap okuma etkinlikleri, birlikte düşünmeyi, farklı bakış açılarını keşfetmeyi ve sosyolojik düşüncüyü daha da derinleştirmeyi sağladı. Ramazan ayında gerçekleştirdiğimiz iftar yemeği ise paylaşımın, dayanışmanın ve çok kültürlü birlikteliğin güzel bir örneği idi.

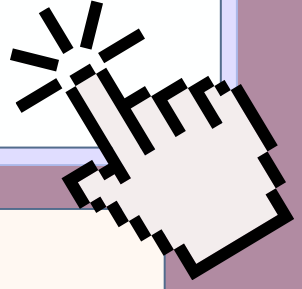
Kulüp bünyesinde düzenlediğimiz "Sosyologlar Konuşuyor" programı, 3'den 4'e kadar farklı oturumlarla zenginleşerek sürdü. Her oturumda alanında uzman sosyologları ağırlayarak; akademik bakış açımızı geliştirme, teorik bilgiyi güncel meselelerle ilişkilendirme ve mesleki vizyon kazanma şansı elde ettik. Bu program sayesinde sadece dinleyici değil, aktif katılımcı olarak da sosyolojik düşünme pratiğimizi güçlendirdik.

Son olarak "Geçmişin Aynasında Bugünün Sosyoloji Haritası" adlı etkinliğimizde yüksek lisans öğrencileri, büyük sosyologların (Marx, Weber, Durkheim, Foucault vb.) düşüncelerini temsil ederek günümüz sorunlarını onların perspektifinden değerlendirdiler. Bu etkinlik, hem entelektüel bir tartışma zemini sundu hem de katılımcılarımıza özgün bir deneyim kazandırdı.

Bizler, sosyolojiyi bir ders değil, bir yaşam biçimi olarak görüyoruz. Sorgulayan, üreten, topluma katkı sunan bir gençlik için çalışmaya devam edeceğiz.

Sosyalleşme Zamanı

Arş. Gör. Zehra MAKAR
İşletme (İngilizce) Bölümü

Sociology

Kulüp:

Sosyoloji Kulübü

Sosyoloji Kulübü; göç, toplumsal cinsiyet ve yapay zekâ gibi güncel konular üzerine etkinlikler düzenleyerek, sosyolojik düşünmeye ilgi duyan öğrencilere yönelik çalışmalar yürütmektedir. Panel, film gösterimi ve atölyeler aracılığıyla teoriyi gündelik hayatla buluşturmayı amaçlamaktadır. Oldukça aktif olan bu kulübü sosyal medya hesabından takip edebilirsiniz:

Instagram: igu.sosyoloji

İGÜ'de Gündem

Kepler Havada!

Kep atıldı, yollar ayrıldı ama anılar baki... Sosyocom ailesi olarak mezunlarımızın yeni yolculuklarında başarılar diliyoruz! Peki, sizce en çok özlenecek şey ne olacak?

Instagram: iguiisbf

Twitter: iguiisbf

Sosyalleşelim

Açık Hava Sineması Zamanı!

Zorlu Center'da ücretsiz açık hava sinema gösterimleri başladı. Şehirde yaz akşamlarının tadını çıkarmak isteyenler için harika bir fırsat! Battaniyeni kap, yıldızların altında film keyfine katıl.

Katılım için zorlupsm.com adresinden kayıt yaptırabilirsiniz!

İstanbul'da Ağustos

Arş. Gör. Asel ATAÖĞLU
İşletme (İngilizce) Bölümü

İstanbul, Ağustos ayında ilgi çekici etkinliklere ev sahipliği yapıyor. Bunlardan bazılarını sizler için derledik...

Etkinlik Türü	Etkinlik Adı	Mekan	Tarih
Konser	Jennifer Lopez	Festival Park Yenikapı	05 Ağustos Salı
Konser	Mustafa Sandal	Harbiye Cemil Topuzlu Tiyatrosu	06 Ağustos Çarşamba
Konser	Sertap Erener	Festival Park Yenikapı	13 Ağustos Çarşamba
Stand Up	Aşkım Kapışmak	BtcTurk Açık hava	16 Ağustos Cumartesi
Tiyatro	Bir Baba Hamlet	Kemal Sunal Amfi Tiyatro	29 Ağustos Cuma
Tiyatro	Mahşeri Cümbüş	Trump Sahne	30 Ağustos Cumartesi

Z Kuşağının Görünmezlik ve İşsizlik Krizi: Sosyolojik Bir Bakış

İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyoloji Bölümü olarak yürüttüğümüz bu dönemki araştırma projesi, Z kuşağının Türkiye’de yaşadığı işsizlik deneyimini sosyolojik bir bakış açısıyla incelemeyi hedefledi. “Gençlik ve İşsizlik” başlığı altında ele aldığımız bu çalışma, yalnızca ekonomik verilere değil; genç bireylerin duygusal, kültürel ve kimliksel dünyalarına da ışık tuttu. Çünkü bugün işsizlik, gençler için sadece bir gelir eksikliği değil; aynı zamanda bir gelecek kaybı, kendilik dağılması ve toplumsal görünmezlik deneyimidir.

Çalışmamızda, farklı sosyoekonomik arka planlardan gelen genç bireylerle derinlemesine görüşmeler gerçekleştirdik. Katılımcılar arasında kamu çalışanları, girişimciler, öğrenci-çalışanlar, freelancer’lar ve özel sektör çalışanları yer aldı. Bu görüşmelerde gençlerin yalnızca işe değil, aynı zamanda tanınmaya, aidiyete ve kimlik inşasına ihtiyaç duyduğu ortaya çıktı. Araştırmanın ortaya koyduğu bir diğer önemli bulgu, sistemin başarısızlıklarını bireylerin kişisel eksiklikleri gibi sunmasıydı. Başarı, girişimcilik ve “kendi işinin patronu ol” gibi bireyselleştirilmiş neoliberal söylemler, işsiz gençlerde yetersizlik duygusunu derinleştiriyor.

Bu noktada, araştırmamız Pierre Bourdieu’nün kültürel sermaye, Ulrich Beck’in risk toplumu, Zygmunt Bauman’ın akışkan modernlik ve Richard Sennett’in karakter aşınması kavramlarıyla kuramsal bir çerçeve kazandı. Genç bireylerin, yüksek eğitilmiş olmalarına rağmen iş gücü piyasasında istikrarlı bir yer bulamaması, aslında yapısal eşitsizliklerin açık bir göstergesidir. İşsizlik, bireysel çabanın değil sistemsal tıkanmanın ürünüdür.

Görüşmelerde öne çıkan bir başka unsur da gençlerin mizahı, ironiyi ve dijital mecraları birer baş etme stratejisi olarak kullanmasıydı. “Mezun oldum, kendime işsiz bir şekilde bakıyorum” gibi ifadeler, sadece bir espri değil aynı zamanda sistemin vaat ettiği başarı hikâyelerinin çöküşüne yönelik güçlü bir eleştiridir. Sessiz gibi görünen bu kuşak, aslında dijital alanlarda gürültülü bir direniş sergiliyor.

Bu çalışmayı sadece bir öğrenci araştırması değil aynı zamanda bir toplumsal tanıklık olarak görüyoruz. Z kuşağı, sistemin içine doğduğu hâlde sistemin dışına itilmiş bir kuşak. Biz, İstanbul Gelişim Üniversitesi öğrencileri olarak, bu görünmezliğe karşı bir ses olmak istedik. Sosyolojinin bize kazandırdığı eleştirel bakışla, gençliğin yaşadığı bu kriz hâlini anlamaya ve anlatmaya çalıştık.

Bu yazı, yalnızca bir araştırmanın özeti değil; kendi geleceğini arayan bir kuşağın içten sesidir. Çünkü biliyoruz ki: Geleceği inşa etmek, önce gençliğin kaybettiğini tanımakla başlar.

Hanife Azra KEKEÇ
Sosyoloji Bölümü
Öğrencisi

Ne olacaksın?

Not:

Bu metin, Dr. Öğr. Üyesi Nazar BAL tarafından verilen Kültür Sosyolojisi dersi kapsamında hazırlanan bir ödevin parçası olarak kaleme alınmıştır.

Nisan AYDENİZ
Sosyoloji Bölümü Mezun

Gençlik Bir Kriz mi? Toplumun Beklentileri, Bireyin Yükü

Yeni mezun bir sosyoloji öğrencisi olarak, gençlik dönemine dair düşüncelerimi sadece kişisel deneyimlerime değil, akademik birikimime de dayandırıyorum. Sosyoloji eğitimi sayesinde bireysel görünen sorunların ardında yatan toplumsal yapıları, kültürel kodları ve ekonomik eşitsizlikleri analiz edebilme becerisi kazandım. Gençlerin yaşadığı kaygıların sadece kişisel zayıflıklar değil yapısal baskılar ve beklentilerle şekillendiğini bu perspektifle daha net görebiliyorum.

Gençlik dönemi, bireyin kimliğini inşa ettiği, yönünü belirlemeye çalıştığı ve toplum içinde yerini aradığı kırılgan bir geçiş evresidir. Ancak bu dönemde bireyden, henüz kendini tam olarak tanımadan büyük kararlar vermesi beklenir. Meslek seçimi, yaşam tarzı, ideolojik konumlanma gibi konular, bir yarış ve geri sayım baskısı altında şekillenmek zorunda kalır. Bu da gençlerde yoğun bir kaygı, yetersizlik ve pişmanlık duygusunu beraberinde getirir.

Bunun yanında gençler, sadece içsel değil, aynı zamanda yapısal sorunlarla da yüzleşmektedir. Türkiye’de artan işsizlik, ekonomik belirsizlik, barınma krizleri gibi gerçekler; bireysel gelecek planlarının önünde büyük engeller oluşturmaktadır. Aynı zamanda küresel krizler ve medya üzerinden maruz kalınan tehdit algısı, umut duygusunu zedelemektedir.

Gençlerin ihtiyaç duyduğu şey yalnızca geçim değil; anlamlı ilişkiler kurabilme, kendini ifade edebilme, zihinsel olarak dinlenebilme ve birey olarak var olabileceği alanlara sahip olabilmektir. Sosyolojik bakış açısıyla bakıldığında, gençliğin yaşadığı sorunlar bireylerin değil sistemin yüküdür. Dolayısıyla gençleri anlamak için onları yargılamaya değil, dinlemeye ve desteklemeye ihtiyaç vardır.

Not: Bu yazının tamamını ve Nisan AYDENİZ’İN diğer yazılarını okumak isterseniz <https://evrenselhaklari.wordpress.com/2024/10/04/genclerin-gelecek-kaygisi-ve-nedenleri/> adresinden ulaşabilirsiniz.

Zeynep Tuğçe TUĞCU

Sosyoloji Bölümü Çift Anadal Öğrencisi

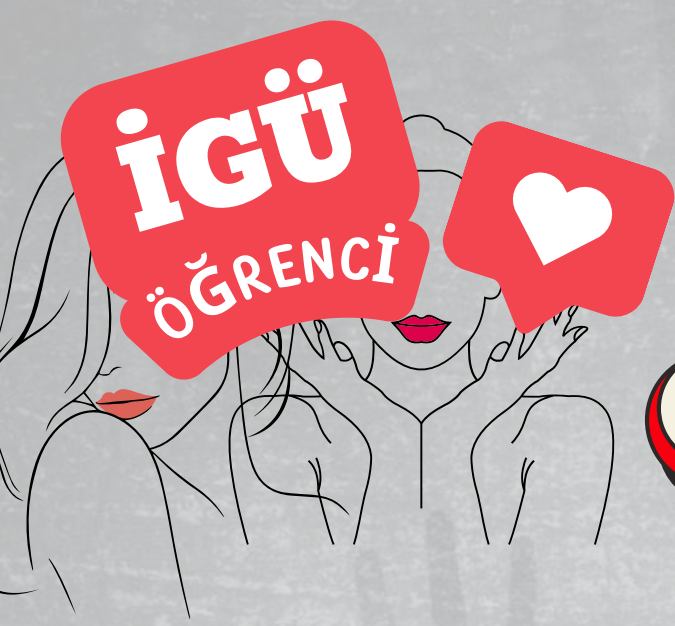
Psikoloji lisans eğitimim sırasında Sosyoloji Bölümünde çift anadal yapmaya karar vermem, bireyin sadece kendi iç dünyasından ibaret olmadığını; içinde bulunduğu toplumun, kültürel yapının ve sosyal çevrenin de davranışları üzerinde belirleyici bir rol oynadığını fark etmemle başladı. Bu farkındalık beni sosyolojiyle tanıştırdı ve insan davranışlarını yalnızca bireysel düzeyde değil, toplumsal bağlamda da değerlendirme yetkinliği edinmemi sağladı.

Bu iki alanın kesişiminde bulunmak, insanı hem bireysel hem de toplumsal boyutlarıyla ele alabilme becerimi derinleştirdi. Psikolojik bilgimi sosyolojik bir çerçevede düşünmeyi öğrenerek; kültür, normlar, roller ve sosyal etkileşim kavramlarına farklı açılardan yaklaşmayı başardım. Akademik çalışmalarımda olaylara çok boyutlu bir bakışla yaklaşma yeteneğim zamanla gelişti.

Sosyoloji eğitimi sayesinde toplumsal yapılar, kurumlar ve birey-toplum ilişkilerine dair daha geniş bir perspektif kazandım. Psikolojide öğrendiğim bireysel süreçleri, sosyolojik dinamiklerle birlikte ele alarak daha kapsamlı analizler yapabilme olanağı buldum.

Bu süreç yalnızca akademik değil, aynı zamanda kişisel gelişimim açısından da dönüştürücü oldu. Günlük yaşamda karşılaştığım sosyal davranışların arkasındaki nedenleri daha kolay anlamaya başladım. Eleştirel düşünme, empati kurma ve toplumsal farkındalık gibi becerilerim belirgin biçimde ilerledi.

Psikoloji ve sosyolojiyi bir arada öğrenmek, insanı anlamada bana sağlam bir temel oluşturdu. Üniversitemin sunduğu bu olanak sayesinde disiplinlerarası düşünme yetim gelişti ve geleceğe daha donanımlı bir birey olarak hazırlanma şansını yakaladım.

Dijital Platformlarda Kadın Temsili: Sosyal Medyada Görünürlük ve Ayrımcılık

İrem Nisa TERLEÇ
Sosyoloji Bölümü Öğrencisi

Sosyal medya platformları dijital çağın günümüzdeki en önemli ürünlerinden biri haline geldi. Instagram, dünya çapında en çok kullanılan platformlardan biri olmakla beraber insanların benlik sunumlarını gerçekleştirdiği, gündelik hayatın içine yerleştirilmiş sanal bir “sosyalizasyon” uygulaması olarak karşımıza çıkmakta.

Bireyler gündelik hayattaki benlik sunumlarını bu uygulamanın yaratıcısı tarafından belirlenmiş algoritmalara bağımlı olarak gerçekleştirmekte. Bu durum tek tipleşme, standardizasyon ve homojenleşmeyle birlikte yeni bir ayrımcılık türünü daha doğurmaktadır.

Instagram üzerindeki özellikle “kadın” temsilleri bu tek tip güzellik ve estetik algısına daha çok maruz bırakılıyor. “Çalışan kadın”, “anne olan kadın”, “bekar kadın” gibi birçok etiket ile kadınlar benliklerini algoritmanın en çok öne çıkartıp, trend hale getirdiği benlikleriyle öne çıkmayı hedefleyerek tek tipleşmeyle baskılanır hale geliyorlar. Goffman’ın ön sahne kavramıyla açıklanabilecek bu dijital performans, aslında kadının kendini olduğu gibi değil olması “beklenen” gibi sunmasıyla sonuçlanmakta.

Standart estetik ve güzellik algısı son dönemde kadınların giyim-kuşamından, kullandıkları vitamin takviyelerine kadar belirler bir hale gelmiş bulunuyor. Bourdieu’nun sermaye kavramları bu noktada kadınların hangi etiket ile sınıflandırılacağı, görünürlüğünün ve uygulamadaki etkileşiminin ölçütü ile hangi sınıfa ait olduğunun belirleyiciliğini açıklıyor. Yani bu noktada kadının simgesel sermayesindeki (etkileşim, beğeni, görünürlük) en ufak noksanlık, sınıf-statü düşüşü ile sonuçlanabilmektedir.

Aslında burada dikkat çekilmesi gereken nokta bu tek tipleşmenin yalnızca estetik ve güzellikle ilgili olmadığıdır. Bu durum aynı zamanda kadın bedeninin, yaşam tarzının ve kimliğinin belirli normlara sıkıştırılmasıyla sonuçlanan yeni bir ayrımcılık biçimidir. Algoritmanın görünür kıldığı; yeni doğum yapmış ama ev içinde bile giyiminden asla ödün vermeyen mükemmel anne, çalışan evli ve çocuk sahibi olup bütün bu rolleri en iyi şekilde yerine getiren ve yine de cilt bakım rutinini asla atlamayan kadın figürleri... Görünmez emek olarak adlandırdığımız kadının ev içindeki, toplumsal rollerinden bağımsız emekleri artık sosyal medyada görünür biçimde basitleştirildi.

Görüldüğü üzere algoritmanın standardizasyonu tüm bireyleri kapsamakla beraber bugüne dek zaten görünmez olan “kadın” figürünü görünür halde basitleştirip, tek tip hale getiriyor. Ezcümle, sosyal medya yalnızca bireysel değil toplumsal cinsiyet temelli eşitsizlikleri yeniden üreten bir alan haline geldi. O nedenle görünmez olanı görünür kılarken; kadının üzerindeki estetik baskıları, sınıfsal görünürlük yarışını ve çoklu rol beklentilerini sorgulamak ve bu yeni dijital ayrımcılık biçimlerine karşı farkındalık geliştirmek büyük önem taşımaktadır.

Not: Bu metin, Dr. Öğr. Üyesi Nazar BAL tarafından verilen Kültür Sosyolojisi dersi kapsamında hazırlanan bir ödevin parçası olarak kaleme alınmıştır.

Tantuni: Küçük Parçalarla Anlam Kazanan Bir Lezzet

Arş. Gör. Meryem SARIKÖSE
Sosyoloji Bölümü

Tantuni yalnızca et, baharat ve ekmekten oluşan bir yemek değil, aynı zamanda yerelliği, hafızayı ve gündelik yaşamı taşıyan bir kültürel göstergedir. İçeriği son derece sade görünse de, taşıdığı anlamlar ve çağrışımlar karmaşıktır. Tantuni, göçle birlikte yayılan ama kökenine sadık kalan bir yemek olarak, ait olduğu coğrafyanın kimliğiyle birlikte anılır. Bu yönüyle yemek, yalnızca bir tüketim nesnesi değil, bir aidiyet biçimidir.

Yemek sosyolojisi bize şunu gösterir: Lezzet tercihi, kültürel sermaye kadar sınıfsal pozisyonla da ilgilidir. Tantuni, geniş kesimlere hitap edebilmesi sayesinde, toplumsal ayrımları aşan nadir lezzetlerden biridir. Ne yalnızca halk mutfağına ne de sadece belirli bir gelir grubuna aittir. Bu esneklik, onun mekânsal değil, duygusal bir yerelliğe sahip olduğunu gösterir. İnsanların onu yalnızca doymak için değil, bir yeri hatırlamak, bir kültürü yaşatmak için tercih etmeleri bu nedenle anlamlıdır.

Aynı zamanda tantuni, modernleşen yemek alışkanlıkları içinde dirençli bir biçim olarak da düşünülebilir. Zincirleşmiş gıda sistemlerine karşı hâlâ el emeğine dayalı biçimde hazırlanır. Bu durum, üretimin anonimleşmesine karşı, tanıdık bir elden çıkan yemek arzusunu temsil eder. Bu noktada yemek, yalnızca lezzet değil, aynı zamanda güven duygusunu da üretir.

Bugün birçok şehirde farklı isimler ve formlarla karşımıza çıksa da, tantuninin yerel formu hâlâ belli sınırlar içinde korunur. Bu sınırlar sadece coğrafi değil, kültürel belleğe dair sınırlardır. Çünkü bazı tatlar yalnızca ağızda değil, aynı zamanda hafızada yer eder. Tantuni de onlardan biridir.

AKADEMİK YAŞAMA DAİR

YAYINLARIMIZ

- Doç. Dr. Festus Victor Bekun'un "Determining the Mediating Role of Energy Conservation on the Effect of Social Marketing on Green Organizational Behavior" başlıklı makalesi International Review of Management and Marketing'de yayımlandı.
- Doç. Dr. Festus Victor Bekun'un "Assessment into the nexus between load capacity factor, population, government policy in form of environmental tax: accessing evidence from Turkey" başlıklı makalesi International Journal of Energy Sector Management'da yayımlandı.
- Doç. Dr. Ayşe Meriç Yazıcı'nın "Governing the Green Transition: The Role of Artificial Intelligence, Green Finance, and Institutional Governance in Achieving the SDGs Through Renewable Energy" başlıklı makalesi Sustainability (Switzerland)'de yayımlandı.
- Dr. Öğr. Üyesi Ifedolapo Olabisi Olanipekun'un "Human Capital Flight in ECOWAS Subregion: The Heterogeneous Influences of Macroeconomic and Institutional Factors" başlıklı makalesi Journal of Public Affairs'de yayımlandı.
- Dr. Öğr. Üyesi Murat Topçu'nun "Analysis of Price Bubbles in Borsa Istanbul (BIST) Liquid Banking Sector Stock Market" başlıklı makalesi ECONOMICS - Innovative and Economics Research Journal'da yayımlandı.
- Dr. Öğr. Üyesi Bülent Tansel'in "Equipping Police officers with resources: perceived control of internal states and suicide tendencies among Turkish Police officers, unraveling the serial mediating roles of resilience and depression" başlıklı makalesi Current Psychology'de yayımlandı.

PERSONEL GÜNDEMİ

AKADEMİK KADRO ATAMALARI

- Dr. Öğr. Üyesi Ece Zeybek Yılmaz, Gümrük İşletme Bölümüne yeniden atanmıştır.
- Dr. Öğr. Üyesi Seda Mumlu Karanfil, Havacılık Yönetimi Bölümüne yeniden atanmıştır.

AKADEMİK-İDARİ ATAMALAR

- Prof. Dr. Kenan Aydın, Dekanlık görevine yeniden atanmıştır.
- Doç. Dr. Emrah Doğan, Dekan Yardımcılığı görevine yeniden atanmıştır.
- Dr. Öğr. Üyesi Özlem Tuğçe Keleş, Dekan Yardımcılığı görevine yeniden atanmıştır.
- Doç. Dr. Gülgün Çiğdem, Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik (TR-EN) Bölüm Başkanlığına atanmıştır.

AKADEMİK KADRODAN AYRILANLAR

- Prof. Dr. Mustafa Kayhan Bahalı, Psikoloji Bölümünden ayrılmıştır.
- Prof. Dr. Mustafa Köksal, Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik Bölümünden ayrılmıştır.
- Doç. Dr. Alişan Burak Yaşar, Psikoloji Bölümünden ayrılmıştır.
- Dr. Öğr. Üyesi Hanife Yılmaz Çengel, Psikoloji Bölümünden ayrılmıştır.
- Dr. Öğr. Üyesi Müjen İlmen, Psikoloji Bölümünden ayrılmıştır.
- Prof. Dr. Canan Tanıdır, Psikoloji (İngilizce) Bölümünden ayrılmıştır.
- Prof. Dr. Nurhan Fıstıkcı, Psikoloji (İngilizce) Bölümünden ayrılmıştır.
- Doç. Dr. Hatice Güneş, Psikoloji (İngilizce) Bölümünden ayrılmıştır.
- Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Karakaya, Psikoloji (İngilizce) Bölümünden ayrılmıştır.

İGÜ
KARYON
Kariyer Yönlendirme
Uygulama ve Araştırma Merkezi

İGÜ
MMK
Mezunlar ve Mensuplar
Kordinatörlüğü

Değerli İGÜ mezunları ve öğrencileri,
iş arayanların nitelikleri ile işverenlerin
aradığı özellikleri eşleştiren yeni

İŞ BULMA PLATFORMU

erişime açıldı. Üye olarak açık pozisyonları
görüntüleyebilir ve başvuru yapabilirsin.

Detaylı bilgi ve
Başvuru için

metsis.gelisim.edu.tr

İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ MEZUN TAKİP SİSTEMİ

Mezun Takip Sistemi (METSİS), mezunlarımızın istihdamı ve mezuniyet sonrası eğitimi gibi güncel durumlarını belirleyerek takip etmek, istatistiki veriler oluşturmak amacıyla açılmıştır. İstanbul Gelişim Üniversitesi, mezunlar ile ilişkilerini kuvvetlendirmek ve mezunların istihdamına katkı sunmak adına METSİS'i faaliyete geçirmiştir. Mezunlarımız, METSİS'e ücretsiz üye olabilmektedir. (metsis.gelisim.edu.tr)

METSİS üye olan mezunlarımız oluşturdukları kişisel profillerini güncelleyerek iş ilanlarımızı takip edebilmektedir.

METSİS'e Nasıl Üye Olurum?

1. metsis.gelisim.edu.tr platformuna giriş yapınız.
2. Açık pozisyonlar kutucuğundan ilanlar takip edebilirsiniz.
3. İlanlara başvuru gerçekleştirmek için Yeni Aday kutucuğundan hesap oluşturabilirsiniz.
4. Hesap oluşturulduktan sonra üst sekmede yer alan ilanlar sekmesinden iş ilanlarını görebilir ve uygun olan pozisyonlara başvurabilirsiniz.

KÜNYE

İKTİSADİ İDARİ VE SOSYAL BİLİMLER FAKÜLTESİ

İİSBF Dekanı

Prof. Dr. Kenan AYDIN

İİSBF Dekan Yardımcısı

Doç. Dr. Emrah DOĞAN

Dr. Öğr. Üyesi Özlem Tuğçe KELEŞ

Koordinatör

Arş. Gör. Simay YILMAZ

İçerik Editörü

Bölüm Başkanı

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Aydın (Bölüm Başkanı)

Arş. Gör. Meryem Sarıköse

Çeviri Koordinatörü

Arş. Gör. Tuğçe Gül BABACAN

Arş. Gör. Dilek KIZILIRMAK

Arş. Gör. Remzi SOYTÜRK

Arş. Gör. Deniz Mısra GÜROL

Grafik Tasarım

Arş. Gör. Simay YILMAZ

Arş. Gör. Sedat ALTUN

Nevin METİN

Redaksiyon

Arş. Gör. Çağlar KARAKURT

Arş. Gör. Şeyma ÖZEKİNCİ

[iguiisbf](https://www.instagram.com/iguiisbf)

[iguiisbf](https://twitter.com/iguiisbf)

[iguiisbf](https://www.youtube.com/iguiisbf)

sosyocom@gelisim.edu.tr

SosyoCom